

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2020/25

Karar Sayısı:2020/15

Karar Tarihi:6/5/2020

R.G. Tarih – Sayı:Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Küçükçekmece 16. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 68. maddesiyle başlığı ile birlikte değiştirilen 191. maddesine 27/3/2015 tarihli ve 6638 sayılı Kanun'un 12. maddesiyle eklenen (10) numaralı fıkranın Anayasa'nın 2., 5., 13., 19. ve 38. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sanık hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurmak suçunu işlediği iddiasıyla açılan kamu davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 191. maddesi şöyledir:

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak

Madde 191- (Değişik: 18/6/2014 – 6545/68 md.)

(1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir.

(4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;

a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması,

hâlinde, hakkında kamu davası açılır.

(5) Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

(6) Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkra tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

(7) Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkra belirtilen yükümlülüklerle aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

(8) Bu Kanunun;

*a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,
b) 190 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,*

suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması hâlinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(9) Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hâllerde, Ceza Muhakemesi Kanununun kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171 inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(10) (Ek: 27/3/2015-6638/12 md.) Birinci fıkradaki fiillerin; okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına iki yüz metreden yakın mesafe içindeki umumi veya umuma açık yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Aydın AYGÜN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 5237 sayılı Kanun'un 191. maddesinin (10) numaralı fıkrasının iptalini talep etmiştir.

4. Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı sanık hakkında 18/6/2018 tarihinde *kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurmak* suçundan soruşturma başlatmıştır. Söz konusu soruşturmada 14/7/2018 tarihinde Kanun'un 191. maddesinin (2) numaralı fıkrası gereğince beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmiştir. Bu karar 26/10/2018 tarihinde kesinleşmiştir.

5. Denetim süresi içinde sanığın bir ortaokulun bahçe duvarına yaklaşık elli metre mesafede yakalandığı ve üzerinde uyuşturucu madde bulunduğu 21/6/2019 tarihli tutanakla tespit edilmiştir. Bu nedenle sanık hakkındaki kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı Kanun'un 191. maddesinin (4) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca 22/10/2019 tarihinde kaldırılmış ve aynı yer Cumhuriyet başsavcılığının 21/6/2019 tarihinde gerçekleşen olay nedeniyle başlattığı soruşturma kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararının kaldırıldığı ilk soruşturma dosyasıyla birleştirilmiştir. Bu soruşturmalar hakkında 25/10/2019 tarihli iddianame düzenlenmiştir.

6. Söz konusu iddianamede cezalandırılması kamu adına talep edilen suç 18/6/2018 tarihinde işlendiği iddia edilen kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçudur. Nitekim Kanun'un 191. maddesinin (5) numaralı fıkrasında bu husus "*Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.*" şeklinde düzenlenmiştir. Dolayısıyla sanığın bir ortaokulun bahçe duvarına yaklaşık elli metre mesafede uyuşturucu madde ile yakalanması eylemiyle ilgili açılmış bir kamu davası bulunmamaktadır.

7. Bu itibarla bakılmakta olan davada kovuşturma konusu olan suç 18/6/2018 tarihinde gerçekleştirildiği iddia edilen suçtur. Başvuru kararında ise sanığın 21/6/2019 tarihinde bir ortaokulun bahçe duvarına yaklaşık elli metre mesafede üzerinde uyuşturucu madde bulunması nedeniyle 21/6/2019 tarihli olay yönünden itiraz konusu kuralın davada uygulanma imkânının bulunduğu kabul edilmiştir. Mahkemenin önündeki davada 21/6/2019 tarihli olay ile ilgili kovuşturma yapılması mümkün olmadığından anılan olayla ilgili olarak itiraz konusu kuralın davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

8. Öte yandan bakılmakta olan davaya konu 18/6/2018 tarihli eyleme ilişkin olarak dosya arasında bulunan tutanakta sanığa isnat edilen fiilin okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî ve sosyal amaçla toplu bulunulan bina ve tesisler ile bunların varsa çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen sınırlarına *iki yüz metreden yakın mesafe içindeki* umumi veya umuma açık yerlerde işlendiğine dair kesin bir tespitin veya buna ilişkin dosyada başkaca bir belirlemenin bulunmadığı gözetildiğinde kuralın kovuşturmaya konu eylem bakımından uygulanacak kural niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır.

9. Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kurala ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 68. maddesiyle başlığı ile birlikte değiştirilen 191. maddesine 27/3/2015 tarihli ve 6638 sayılı Kanun'un 12. maddesiyle eklenen (10) numaralı fıkranın itiraz başvurusunda bulunan

Esas Sayısı:2020/25

Karar Sayısı:2020/15

Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu fıkraya ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliğı nedeniyle REDDİNE 6/5/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN
Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye
Celal Mümtaz AKINCI
Üye
Rıdvan GÜLEÇ
Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN
Üye
Engin YILDIRIM
Üye
Muammer TOPAL
Üye
Recai AKYEL

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA
Üye
Hicabi DURSUN
Üye
M. Emin KUZ
Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Üye
Selahaddin MENTEŞ